

ASZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 A közönség számára átvéve:
 Éves ár 12 h.
 Féléves ár 6 h.
 Hármas évkönyv 20 h.
 Hármas évkönyv 6 h.
 Féléves postán szállítva:
 Éves ár 14 h.
 Féléves ár 6 h.
 Egyes szám ára 1 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, a hűvös és
 éjszakai napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-u. 3.
 A szerkesztőség kéziratok vevésére,
 adására vagy megörzésére nem
 vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó
 hivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 78. szám. Nagyváradi Kedd, 1917 április 3.

Oroszországnak már nincs hódítási célja.

A vezérkar kedvezőtlenül nyilatkozik a háboru folytatásáról.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) A Corriere della Sera írja, hogy Oroszország szövetségesei nélkül nem tárgyalhat a békéről, csupán a szövetségeseihez fordulva felkínálhatja azt a gondolatot, hogy a béketárgyalásokat megkezdjék.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az orosz vezérkarban kedvezőtlenül nyilatkoznak a háboru folytatásáról. Es le-tompítja a hadsereg harci kedvét, amelynek állásai a háboru folytatása esetén tarthatatlanok.

A március 23-iki minisztertanács a kormány állítólag kijelentette, hogy elejtette a hódítási programját.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik. Lap-jelentések szerint az Oroszországban tartózkodó angol tiszték kedvezőtlen jelentéseket küldenek haza az orosz hadseregről, amelynek fegyelme lazább, mint valaha.

Fokozott harci tevékenység az Erdős Kárpátok arcvonalán.

Keleti harctér. Budapest, április 2. (Hivatalos.) József főherceg vezértábornagy hadseregharcvonalán rohamosan fokozott harcitevékenység volt. Planik völgyében egy gyengébb, az Uz völgyétől délre pedig egy erősebb orosz előretörést vertünk vissza az ellenség jelentékeny veszteségei mellett. Az erdős Kárpátokban felderítő osztagaink eredményesen működtek.

Kelet Galiciában és Volhyniában nem volt különös esemény.

Olasz és délkeleti harctér. Változatlan. Héfer.

Élelemhiány és drágaság Amerikában.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) A Daily Telegraph je-lenti Newyorkból: Az Egyesült-Államok polgársága buzásütségnek néz eléje. Eppen ezért a kormány az év végére a kenyérjegy-rendszer be-hozatalát vette tervébe. Az élelmiszerárak oly magasak, amilyenekre ez-ideig nem volt példa Amerikában.

Nagy áldozatok árán foglalják el a franciák a kiürített területeket.

Berlin, április 2. A nagyhatalmak és jelentő:

Északi harctér.

Arras és az Aisne között tegnap, ugy-szintén ma reggel harcok fejlődtek. Különö-sen a Bapauntól Coosselbe és Cantelaba ve-zető műut mentén, valamint a Somme mind-két partján.

St. Quantintól keletre nagy az angolok, mint a franciák nagy erőket vetettek harcba, amelyek tüzésükünk tüszhatása alatt több-azör visszaözlöltek és csak jelentékeny áldozatok mellett, ötven foglyot és néhány gépfegyvert is veszítve, foglaltak el parancs folytán hátráló csapatainktól területet. Az Oise—aisnel csatorna két oldalán, valamint a brisigni fensikon csak veszteségteljesen és keveset haladtak előre a francia csapatok a vidéket legsprólékosabban ismerő tütegeink teljes hatása alatt.

A Champagnében tüzésükünknek a tá-madása, készenlétbe helyezett francia csapa-tok árka ellen irányított megsemmisítő tü-zelése a Riponttól délre fekvő magaslatok elleni támadást megakadályozta.

Összeomlott orosz rohamtámadások.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harc-vonala. A Duna mentén tüszelésünkkel meg-husítottunk egy orosz előretörést. Luck-tól nyugatra, Zimnuchynál rohamcsapataink az ellenség árkaiból több foglyot hoztak ma-gukkal.

József főherceg vezértábornagy had-csoportja. Az Erdős Kárpátokban a Lude-ván felderítőink sűrű portyázásai közben egy

Tavaszi újdonságok minden cikkben megérkeztek!
 Selyem szövetek, baltsonyok, gyapjuszövetek, mosókelmék, csipkék, diszek, szallagok.
 Új modellek: Blousok, kabátok, köppery és Jouponokban. Keztyük és baltsonyák, gyermekruhák, kö-tények ágy és fehérművekben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban legele-gánsabb ecstémek és ruhák készülnek, méltányos árban.
CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

Egyes szám ára 12 fillér.

alkalommal robbantással elpusztítottak egy ellenséges aknamezőt.

Az Us völgy két oldalán fekvő határ-magaslatok ellen az oroszok erős tűzérési tűz után hét kilométer szélességben támadást intéztek. Rohamhullámok tűzünkben, egy helyen pedig közelharoban összeomlottak, a főtámadástól oldalvást kisebb előretöréseik szintén meghiúsultak.

Mackensen vezértábornagy hadseregének jánál nincs ujság.

Élénkség a Doiran tó vidékén.

Macedóniai front.

A tavak szorosában eredménytelen maradt az ellenséges felderítő előretörés.

A Doiran tótól délnyugatra egyik rohamcsapatunk benyomult állásaiba, leverte az őrség egy részét és számos fogollyal tért vissza.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Gárdonyi Géza az ima szépségéről.

Egyik nagy napilapban folyik Gárdonyi Géza új regénye, a: *Vallomás*. Ebben a regényben a hősnő az ima szépségéről a következőket mondja:

És ez is igen tetézett nekem benne, (a férfiban) hogy aznap este levett kalappal állt a lámpaasztal mellett a parton. Az esti harangszóra vette le a kalapját, és úgy elmerült az imádságban, hogy meg se láttam bennünket, ahogy mellette elhaladtunk.

Akkor valami oly szép volt az arca...

Szeretem nézni az imádkozó embert. Akármilyen állati ruhát is az arca, megcsépül akkor, szinte angyali. Ha a ruhája csupa rongy is, nem rongy a rongy a méltóságos arcán. S az imádkozó, jaj, csupa méltóság. Alázatosságában is csupa méltóság az ember, aki Istennel beszél, királyi méltóság a porban is.

Sohas titkoltam, hogy ezért az egyért irigylem a pápistákat. Azok hát tudnak imádkozni. Sokszor megfordultam a templomukban. Olaszországról nem is beszéllek, csak Karlsruhadtól említem. Apa jár oda. Egyszer engem is magával vitt, és én bementem egy reggel a katolikus templomba. És láttam egy aranygalléros öreg generálist, a mint letérdelt egy mesterlegény mellé, a puszta körre. Nohát azt a két arcot sohse felejttem el, hogy milyen szép volt. Az a rongyos legény ott az aranygalléros nagyur mellett. Az a munkában eldurvult kéz, a kegyetlen finomult kéz mellett. Milyen testvérekké váltak ott az imádságban!

Mondtam apámnak is, hogy milyen szép az a nagy áhitat, — mert miink lutheránusok vagyunk, és a mi imádkozásunk tudj az Isten olyan fakó vagy mi az övékéhez képest, noha a mi imádságaink is szépek.

Hát sok unszolásomra aztán apa is eljött velem másnap. De neki nem tetszett annyira.

— Szép, szép, — azt mondja, — a publikum szép, ahogy imádkozik, de a mise nem szép: ide-oda lépked az a pap, hol ki

fordul, hol befordul, hol le van a keze, hol föl van a keze. Az nem imádkozik, az dolgozik.

Hiába, hát ő kissé nyers ember. Igen jó lélek, igen nemes különben, de a pápistákat nem sokra becsüli.

Egy rokonunk is van pedig pápista. Közalapítványi bérlő. Egyszer mamával látogatásban voltunk náluk, és ott is háltunk. Este a kis Emma, — akkor öt éveske leány, — föltérdelt az ágyban és keresztet vetett

és hangosan imádkozott, ahogy szokott. És az oly szép volt, ahogy ott térdelt az a lányka kibontott hajjal, egy ingeskeben és ártatlan kék szemre a Magasságnak fordult. Mikor az ávét imádkozta, csak ráborultam a váncosomra, és csakugy dőltem a szememből a könny, hogy mért nem imádkozhatok én is úgy! hiszen miink is tiszteljük Máriát. És az angyali köszöntés benne van a mi bibliainkban is. Mért nem mondjuk el miink is mindennaposan?

A békéért.

A szocialisták mozgalma.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Az „Avanti” szerint a halviselő államok szocialistái között megnyilatkozik a béke iránti érdeklődés.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A szocialista munkáspárt egybehívta az összes munkásegyletek kongresszusát a békére való felhívás támogatás céljából.

Az amerikai németek internálása.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Az Agencia Americana szerint a Mexikóban tartózkodó németek a washingtoni kormány azon elhatározásáról tudnak, hogy az amerikai német állampolgárokat Kanadába szállítják és internálják.

Sztrájk Angliában.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Siefeld-grófságban levő Barowban a gépgyári munkások sztrájkba léptek, ami különösen a lőszertipart fenyegeti. A kormány erőyes intézkedéseket fogantatosított a sztrájk letörése érdekében.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A barowli sztrájk mindjobban kezd kialakulni. A sztrájk most már a mechanikai műhelyekre is kiterjedt.

Ujabb merénylet kísérlete Lloyd George ellen.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Lloyd George élete ismét veszedelemben forgott. Egy orosz ember, akit nem akartak hazaengedni, hanem az angol hadseregbe való belépésre akartak kényszeríteni, behatolt Lloyd George lakásába és merényletet akart elkövetni, azonban dulakodás után megfékeztek és átadták a rendőrségnek.

Sasanov és a volt cár.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: A pétervári ideiglenes kormány a semleges és szövetséges államokban felállított új diplomácia állásokra a kinevezéseket csak az esetben eszközli, ha Sasanov az angol nagykövetséget elvállalja.

Sasanov kijelentette, hogy ő annak idején figyelmeztette a cárt a következők veszedelemes voltára, azonban hiába való volt minden fáradozása.

Nem akarja követni a nagyhercegeket, s nem akar követet dobni a letéritett cásra.

Nincs remény az Unióval való háboru elkerülésére.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) A Timesnek jelentik Washingtonból: A német kancellár beszéde az utolsó reményt is kioltotta arra nézve, hogy a háboru elkerülhető, mert a kancellár egyetlen szóval sem említette, hogy Németország megváltoztathatja álláspontját.

A polgármester budapesti utjáról.

Városi ügyek a minisztériumokban.

Rimler Károly polgármester vasárnap hazatért a fővárosból, ahol a város ügyeiben tartózkodott. Egész sereg elintéznivaló ügy hever a különböző minisztériumokban, amelyek elég dolgot adtak a polgármesternek. Mindenütt hosszabb ideig tárgyalt, felvilágosítással szolgált, ami sok fáradsággal járt s egész idejét teljesen igénybe vette.

A földgáz Nagyváradon.

A polgármester érintkezésbe lépett az erdélyi földgáz részvénytársasággal, megbeszélte a földgáz vezetésének kiépítésére eddig történt intézkedéseket. A dolog spekulatív és sürgető Nagyváradra, mert a részvénytársaságnak az a terve és célja, hogy még ezen a tavaszon kiépítsék Nagyváradig a fővezetékét, amely aztán innét ágazna szét Arad és Debrecen felé, valamint innét folytatnák Budapest irányában.

Ápril hó 16 ig pozitív ajánlat, részlet-terv és ajánlat érkezik Nagyvárad városához, hogy mily feltételek mellett vezeték be Nagyváradra a földgáz. A fő cél a földgáz idevezetésével, hogy az ipart föllendítse, az ipartelepnek olcsó hajtóerőhöz jussanak. Ugy tervezik, hogy Nagyvárad város villamos telepeinek hajtására is az olcsó földgáz használják.

A katonai járvány-kórház.

Megemlékeztünk arról, hogy Nagyvárad városa felhívását adott be a katonai járvány kórháznak a Btharptzöki ut mentén építését. A polgármester értekezett a tárgyban dr. Teleszky János pénzügyminiszter és Vargha Gyula államtitkárral. A miniszter kijelentette, hogy törvényhatósági utca országos törvénnyel rendelik a háboru alatt állami és katonai célokra épített objektumok kérdésénél. Ezzel nyer elintézését majd a nagyvárad katonai járványkórház ügye is.

Két és fél millió konvertálás.

Nagyvárad városának ez idő szerint a Pesti Hazai Takarékpénztárral 2 millió és a helybeli pénztárnál fél millió korona folyó számlaköltsége van.

Rimler Károly polgármester a Pesti Hazai Takarékpénztárral tárgyalást folytatott ezen 2 és fél millió korona folyószámlaköltsége konvertálására. A mostani pénzügyi viszonyok rendkívül kedvezők a konvertálásokra. A tárgyalás eredménnyel járt s ezzel Nagyvárad előnyösebb helyzetbe jut. — Kapcsolatosan megemlítjük, hogy a város által legutóbb megszavazott 1.340.000 koronás kölcsönt jóváhagyta a miniszter s a jóváhagyás már le is érkezett a városra.

A város szervezeti szabályzatának

módosítása még 1914 február havában került fel a belügyminisztériumhoz s azóta ott hever. A polgármester most ebben is interveniált a belügyminisztériumban és sikerült életre kelteni a város ezen fontos ügyét. Igéretet nyert a minisztertől, hogy a város fel-

terjesztését haladéktalanul munkába veszik s így valószínűleg megmentik attól, hogy a háboru vége is ott találja valamelyik miniszteri asztalfülkében.

A házbérfillérekről szóló szabályrendelet

jóváhagyásának kérdését is megmozgatta a polgármester, mert a városnak nagyon nagy szüksége volna erre a tekintélyes jövedelemre, amely már az 1916. évi költségvetésben is bevételként szerepelt.

A jóváhagyás azonban most is elmarad, a miniszteriumban ugyanis elhibázottnak tartják a szabályrendelet azon sarkpontját, amelyből legtöbbször remélt Nagyvárad, hogy a házbérfillér a lakókra vetessék ki, nem pedig a háztulajdonosokra. Kifogás továbbá a szabályrendelet ellen, hogy annak végrehajtása nagy és költséges szervezést kívánna.

A polgármestert ezzel vizsgálták meg, hogy visszafüldik a szabályrendelet tervezetét, hogy jobban gondolja meg a város.

Szinte csodálatos és érthetetlen, hogy egyik-másik dologban miként járnak el a minisztériumokban. Szeged város házbérfillér szabályrendelettervezetét éppen azért nem hagyta jóvá, három évi pihenés után, mert a háztulajdonosokra vetette volna ki a házbérfillért. Ebből légy okos, Demokos!

Az ideiglenes városi alkalmazottak

háborus segélyét Nagyvárad törvényhatósága előlegerte. A polgármester kérte a minisztert, hogy ezt a segélyt az állampénztárból utalja ki. A miniszter kijelentette, hogy a dolog már a minisztérium számvonásánál van s legközelebb nemcsak Nagyvárad, de az egész ország törvényhatóságainál működő ideiglenes alkalmazottak segélyének kiutalása megtörténik.

A szeszfőzdék

ügye sem került el a polgármester figyelmét. Kilátásba helyezte a miniszter, hogy Nagyvárad városa megkapja a szeszfőzdőre az engedélyt, de csak Nagyvárad város területére. A város határán túl terjedő körzetre, amint azt Nagyvárad tervezte és kérte, nem engedélyezheti a miniszter, mert a vármegye egyes vidékein a szeszfőzdőre szövetkezeteket alakítanak a szőlőtermelők. Kifejezte azonban a miniszter azon óhaját, hogy a város valamely megegyezésre jusson a szeszfőzdő kérdésében a nagyvárad hegyközséggel.

Szurmay Sándor honvédelmi miniszter

előtt Rimler Károly polgármester személyesen is kifejezte üdvözlését köszönetével s kért a város iránti jóindulatát.

A miniszter meleg köszönetét fejezte ki ezúttal is a törvényhatóság üdvözléséért s biztosította a polgármestert, hogy katonai dolgokban mindenkor istápolja Nagyvárad város érdekeit, épen úgy, mint a kaszárnyák építésénél, a honvéddaradár parancsnokság és

a honvédhadosztály parancsnokrág iteni létesítésénél tapasztaltuk.

Trdvalevőleg ezek a dolgok mind Surmay Sándor kezén mentek át s az ő javaslatára kerültek Nagyváradra.

A vegyvizsgáló állomás

fenntartásához az állam évi segélyvel járul, azonban már három éve nem kapta meg a város az államsegélyt. A polgármester közbenjárására most már intézkedett a miniszter, hogy Nagyvárad városa mielőbb egyszerre megkapja a három évi államsegélyt.

A villamosvasut

által fogyasztott villamosáram díjának fel-emelését igényli a város, tekintettel a szén, üzemanyagok, munkadíjak árának nagymértvű emelkedésére. A nagyvárad városi vasut azonban hivatkozván a szerződésre, mit sem akar tudni az áramdíjak emeléséről.

Ez ügyben a máv. elnökhivatalát kérte fel Rimler Károly polgármester a városról a villamosáram előállításai költségeinek nagymértvű emelkedését, kérte, hogy a szerződés dacára kötelezze a nagyvárad városi vasutat az áram árának magasabb összegben való megállapítására.

A máv. elnök igazgatója kedvező választ adott. Osmerve az üzemi költségek nagy emelkedését, belátja, hogy valamely áremelésről a világítási és motorikus áram díjánál, a szerződés dacára sem lehet eltérni.

Ki a legény?

A régi virtus csak nem hal ki.

Kereszmában mulattak B. Nagy János és néhány komádii legény. A másik asztalnál szomszédfalubeli legények ültek s egyik átkiáltott Nagyhoz:

— Te se vagy már olyan legény, mint voltál.

— Én ne volnék olyan, szólt Nagy, hát ki előttem a legény?

— Ha nem Gábor, akkor nem legény, kiáltott az egyik.

Igy követett szó-szó, lökdösődtek is egy keveset, mint szokás, kötölközöttek, kiabáltak át egymáshoz.

Egyszer az egyik legény megfogta B. Nagy Jánost, odavágta a földhöz s ráült. Ez hirtelen kinyitotta a bicikliját s védekezés közben beleszurta a legény combjába. Különös véletlen, hogy az ütőerő szurta át s a legény pár óra múlva meghalt.

Szándékos emberölés büntetével vádolva állott Tátray Kálmán tanácsa előtt B. Nagy János, aki 1885-ben verekedés miatt 1 évet, 1906-ban váltóhamisítás miatt 6 hónapot ült.

Farkas István vád és Sonnenwirth Lajos dr. védbeszéde után a bíróság felmentette a módosított vád alól.

* **Aszódi Kossuth utcai üzletben:** 1 nagy üveg Oroszhal 90—100 drbig 12 kor, darabszámra 20 fillér. — 1 kiló csokoládé 40 tábla 20 kor. 1 nagy üveg finom konyak 18 korona. Raktáron: rum, likörök, szilvrium, seprő és törköly, gyógyborok és asztali borok.

A modern kereszties hadjárat.

A Kath. Népszövetség 1917. márc. 25-én tartott ünnepélyén előadta: *Palfy János.*

I

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

E pillanatban, midőn a Népszövetség megtisztelt bizalma folytán önök előtt állok, — egy újabb hadüzenetet akarok proklamálni!

Nem véres háborúra fuvom meg a riadót, — a vérből ugyanis tulontul elég volt már.

A bércs Kárpátok megostromolással, termékeny mezőink fölperzsölésével majd végének hős fiaink. Egy más, de nem kevésbé veszedelmes ellenségre hívom föl figyelmüket.

Itt élnek közöttünk. Várszínű zászlójuk alatt tömörülve halált kiáltanak az erkölcsi és vallási alapon álló békésen munkálkodó társadalmunkra. Szöknek a háza határa, — vállukkal feszítik a templom falait, — nem kell nekik Isten!

Mikor előre is a legalkalmasabb helyre kell hirdetem ellenük, éppen azt a sásást ragadom kézbe, mely ma vértől ázott és vértől színtelen vörös, — de amely fehér volt és rajta a keresztet szent jelvénye hirdette a szocializmus eredetét és igaz utját.

A keresztény társadalom legveszélyesebb ellensége a nemzetközi szocializmus ellen, éppen a szocializmus, a keresztény szocializmus nevében hirdetem a harcot.

Kettős küzdelemre kell készülnie a keresztény társadalomnak. Anyagi és szellemi téren. Anyagi téren szervezkedéssel, szellemi téren pedig a vallás tekintélyének megőrése, magasztos tanításainak megőrése és hirdetése és legfőként az által, hogy Krisztus szocializmusát teljes értelmében és nagyságában felfogva, szerinte irányítsuk minden gondolatunkat, minden cselekedetünket, hogy az őt megingathatlanul keresztény Magyarországot lásson, a maga tisztán öntudatában büszkén ragyogva, a nagy földindulástól kiemelkedni, a béke felkelő napja.

Sajátságos és szinte érthetetlen köszönyt nyújt a keresztény társadalom, hogy Russzán és a nyomán haladó Saint Simon, aztán Lassalle és Marx és a többi nagy társadalom tudósok és tudáskosok gárdája, mint veti magát Krisztus tanításaira és hogy hámozza le azokról isteni eredetük bélyegét és hogy fordítja saját fegyvereiket ellenük. A kereszténység csak álmodott és tárt.

Az ő gárdájuk pedig szaporodott vérszes nagy tömegekkel. Legalább az ipar, azután a kereskedelem, végül a mezőgazdaság munkásai, proletárai csatlakoznak hozzájuk, ma már — hatalmas politikai tényező lett a tömeg és tengerré dagadt az az egy-két könyvespár, a mit annak idején nem akartunk vagy nem tudtunk észre venni és felszikkasztani és a tenger zúgó hullámai csapdosásuk ostromolják — az emberiség legféltettebb kincsét rombolják az emberiség nevében.

Ébredj keresztény társadalom!

Hannibal ante portas! Saját fegyvereldaddal törnek életedre.

Vannak ma is már szocialis intézményeink. Jó irányban, buzgó szeretettel dolgozó, önszertlen lelkek, akik a szülőddé anyák és elhagyott vagy veszni induló özvegyek és gyermekekről gondoskodnak, ahogy csak jó lélekkel lehet.

Van legényegyletünk, van munkakövetőink, vannak árva és lelenházaink, vannak hadi jótékonyági intézményeink és szép társadalmi szervezkedésünk, egyletünk és körünk, van lelkesedésünk minden keresztényi szeme iránt, szóval sok értékes, de

sporadikus szocialis intézményünk és gondolatunk van és mégis — mindezek dacára — semmink sincs.

Ugy néz ki szocialis szempontból mindez, mint a sok csillogó drágakő foglalat nélkül, csiszolatlanul, egymás mellé dobva. Szocialis értéke csak a produktív, céltudatosan termelő és törhetetlen nagy egységnek van. Eséért kell mindnyájunknak egygyé forni a szent célban, egyesíteni az erőket a keresztény-szocializmus eszméiben és egyesíteni a töredékeket, foglalatot adni a drágaköveknek és a széttört koronát egygyé forrasztva vissza helyezni oda, ahonnan lelopták, *Krisztus oltárára.*

Gyűjtsük össze a töredékeket és alkossunk belőle egy céltudatos egészet. Szerezsük vissza az ipart, a kereskedelmet, értsük meg a kis emberek nagy bajait és segítsünk rajta.

Az ipari munkások bajainak főforrása az, hogy nem elégsős és nem biztos a kereset. Ha napról-napra eltáncgódik is a munkás, de félretesszi nem tud. A szocializmus pedig az év nagy részét át kell hogy aludja munkahiány miatt.

A bizonytalan megélhetési viszonyok sarkalják a tömörülést és hajlítják az internacionale karjai köré, ahol aztán nemcsak ő, de családja is magukba szívják a mélyt, az állam- és vallásfelforgató eszméket.

A kereskedelem fő baja a hitel és áru hiánya, illetve a keresztény szocializmus szempontjából az, hogy mind a kettő nem keresztény kezekben lévő, természetesen, hogy nem is a mi céljainkat szolgálja.

A harmadik nagy kérdőjel a rokkant katonák rendezendő ügye és elhelyezése a társadalomban.

És végül a jövő biztosítása. A gyermek védelme és nevelése.

Mindezen kérdések világosan, könnyen megoldhatók egy céltudatosan tömörült keresztény társadalom együttes ereje által.

Szervezendő minden nagyobb városban egy ker. szoc. központ, a mely egy nagy foglalkoztató műhelyt — ipartelepét — létesít és ellátja magát a szükséges nyersanyagokkal. Minden foglalkozás nélküli ker. szoc. munkás meglegli ottan a mesterségéhez szükséges eszközöket, megkapja a nyersanyagot, feldolgozza azt és a kész munkáért kifizeti a bért a ker. szoc. központ. Állandó munkára a telepek csak a rokkant katonák lennének, a kiket a ma meglévő katonailag vezetett és szervezett összeállításában át kell vennünk az államtól.

Ezek a már iparilag képzett rokkant katonák kitűnő gerincét képeznek a telepen szükséges ipari továbbképző és inasképző tanfolyamoknak is, mint vezető és oktató elömlások.

A telep kerstében ugyanis megoldható az anya- és csecsemővédelem és a gyermeknevelés nagy szocialis problémája is, amennyiben az ipart és kereskedelmet illeti, sőt — éppen itt oldandó meg.

Az összes keresztény árva és lelen házak bevonásával, egy központi internátus alkotandó a telepen, a hol az árva és lelen házakból összegyűjtött 6 éves gyermek munkára nevelése történjék. A gyermek korán elárulja hajlandóságait, csak szeretettel meg kell figyelni azokat. Az egyik furfarag, a másik rajzolat, a harmadik legnagyobb örömet a gépekkel való játékban leli.

Ime a fa és fém ipari hajlam ellemi megnyilvánulásai. A foglalkoztató műhelyben, meglegli előbb játékaikat, aztán életképességét a gyermek. Legyen ez az iskola mindenki részére nyit. Hadd jöjjön ide a felügyelet nélkül oszavargó gyermek játsszani és játékaik közben megtanulni a munkát.

Ugy tudom O assorságban van egy szerzetes rend, a mely épp a célnak szentelt életét — Don Bosco szerzete. Tárt karokkal várja őket a feladat.

A telep kerstében egy szülészeti és egy gyermekorvosi is elhelyezést nyerne. Az iparos tanoncok otthona és tovább képzése, az inasiskolák és a tovább képző tanfolyamok, a legideálisabb helyüket lelnék itten.

A család nélkül álló munkás pedig a legjobb, legkényelmesebb otthonot.

Igy volna alaposan segítve a munkás kérdése. Az a munkás, a melyik a maga szakmájában ilyen tökéletes kiképzést, a munka és bérviszonyoktól független helyzetet nyer, sohasem lesz hontalan a hazában — Istentagadóvá a keresztény hitében, játékvá a rombolás jegyében megváltást hirdető — szabadgondolkodásnak.

Azok az ipari gépek és subvezérlők, a mikkel az állam, nem az ipart, hanem egyes iparosokat segítyez, itt lesznek az igazi helyükön.

A kereskedelem kérdése összefügg a megoldás ezen módjával. Mindenek előtt szükséges egy keresztény szocialis pénz intézet megalkotása. Soha méltóbb helyet a mai szűtforgácsozott keresztény társadalmi vagyont képező alpoknak és pénzeknek.

Idő gyűjtsük a keresztény kereskedelem és ipar hitel szükségletét. Hány értékes és érdemes keresztény kereskedő szabadulna így meg a ma rá nehezede lidéronymástól.

Ehez az egész szervezethez pedig nem kellene senkinek az anyagi áldozata. A keresztény társadalom, a nagy kultur misziszó mellett, a mit teljesítene, még önmaga látna a hasznát is, a mellett, hogy köteleességét teljesíti.

Ez a nagy köteleesség pedig nem más mint az, hogy: ne vásárolj máshol keresztény felebarátom, mint ott, a hol az üzlet nem a te legszentebb meggyőződéseddel ellenkező elveket szolgál.

Egy kimutatást készítettem arról, mennyi lehet az az összeg, a mit évente ipari és kereskedelmi ciktekre ki adnak Nagyvárad keresztény családjai és intézetei és ez az összeg meghaladja az évi hót millió koronát. Pedig akiket én számításba vettem kis hányadát teszik azoknak, a kik feltétlenül megnyerhetők volna a mozgalomnak.

Micsoda hatalom ez a pénz! Mekkora lehet ez az összeg a maga valóságában az országban?

Ha mi ezt a pénzt a keresztény ipar és kereskedelem szolgálatába állítjuk, nem csak az egészstenclák hosszú sorának nyújtunk megélhetést, de versenyképessé tesszük iparunkat kereskedelmünket a ma mindent elavomó nagy tőke és annak exponens nagy kereskedelmével szemben.

Bizony — könnyen-gyorsan meg volna így a ker. szoc. bank — a ker. szoc. nagy kereskedelem. A foglalkoztató műhelyek gyártalaps és az iparosok készletek a jó árut — rendszer áron, a ker. szoc. kereskedő árulná azokat.

A nevelő telep és a helyes irányban korán kezdett játszva tanított és tanult praktikus kiképzés nevelné a kitűnő szakképzett verbali munkás gárdát és mi mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, olosó pénzen jót magunknak — mérhetetlen hasznot szerett hazánknak — dícsőséget Istennek.

Legyen előttünk követendő példa az ajtószarkon levő Thóra, a mely tisztas szimbolum oly rögtön megértővé, testvérré tesz két idegen zsidót.

Vegyünk példát az ő törhetetlen összetartásukról jobban roszban — egymás segítségéről a bajban. Ezek a tulajdonságok tették őket a magyar kereskedelmi és pénzügyvilág ko-látlan urává, a mely pozíció pedig számbeli és erkölcsi fölényénél fogva a keresztény társadalmat illeti.

En nem vagyok antiszemita. Sőt: szocialis bünek tartom bármely ellenséget vallásfelekezést irásban vagy szóban való háborgatását. Nem a vallásuk ellen, hanem a ki-méltetlen háremodor ellen szólok most is.

amellyel minden kereskedelmi és pénzkör-
delést a kezükbe kaptatani és így kieszköz-
hatalmukat saját érdekében felhasználni tö-
rekszenek — a mi rovásunkra. Én nem óhaj-
tom az ő tönkretételüket, csupán azt szeret-
ném, hogy a keresetény ipar és kereskede-
lem megélhetése mellettük lehető legyen.
Csakis így lesz azonban lehetséges.

A múltkor egy zsidó katonasemmel
találkoztam az utcán és levettem kalszomat,
nyí imádkoztam, a koporsó mellett menyén,
Miatyánkot és Üdvözlégy Mériát.

Tudom, érzem, hogy az így helyes volt
és Istennek tetsző. A hazáért meghalt zsidó
felett szépen összefér a két imádság. Ugyígy
összefér a küzdelemben a két véglet, mikor
a haza javáról, a szociális nyomor enyhíté-
séről van szó — Isten dicsőségére!

† Mater Ladislaa

As Orsolya zárda templomának teraszá-
ról lengő fekete lobogó a zárda nagy gyá-
szát hirdeti: meghalt a zárda egyik szent
életű szerzetesnője és egyik legkiválóbb ta-
nitónője, Mater Mária Ladislaa, született
Rigli Franciska életének 76 ik, szerzeti fo-
gadsalmának 51-ik évében. A legutóbbi
időig tanított egy a zárda elemi iskolában,
mint a polgári leányiskolában, a felsőbb
leányiskolában és a tanítónőképzőben. Egy
hétvel előbb tüdőgyulladásban megbetegedett
s egy heti szenvedés után igazi keresztény
állattal elkészülve az utolsó útra, tegnap
reggel 7 órakor meghalt. Temetése holnap,
április 4 én reggel 8 órakor lesz s a
zárda templomában tartandó gyászmissza után
fogják a váradozást temetőben eltemetni.

Az elhunyt 1842 ben született Nagyvá-
radon s az Orsolya zárdában 1859 ben meg-
nyitott polgári iskola első tanítványai között
volt.

Polgári iskolai tanárnői képesítését
1884 ben szerezte meg Budapesten. A zárda
valamennyi iskolájában tanított nemzedéke-
ken át a tanítványai rajongva szerették a
nagy műveltségű, anyagi szűkségű ta-
nárnőt.

Festést, rajzot tanított minden iskolában
s menyiségtant a tanítónőképzőben, de
szoknyáit alig volt tantárgy, melyet a nagy-
képzettségű tanárnő teljes szakavatottsággal
nem tanított volna.

Nagyvárad hölgykösönse jó ismerte s
nagy kegyelettel viseltetett iránta, amint ő
le nagy szeretettel emlékezett mindig volt
tanítványaira, akiknek további sorsa iránt
nagy érdeklődéssel viseltetett.

Maga előtt látta felnőni Nagyvárad több
leánygenerációját s azok nevelésére, szívük,
jellemük kiképzésére a legnagyobb befolyást
gyakorolta, mert őt mindenki szerette. És a
tökéletes szerzetesnő mindig megtalálta azo-
kat a szavakat, amik a fejlődő leányokra
sohasem tévesztik el hatásukat s egyike volt
azeknek a nagy tehet égű tanárnőknök, akik
az Orsolya zárda iskoláit a legelső köz-
emelték. Mater Ladislaa halála nemcsak az
Orsolya zárda gyász, hanem részt vesz ab-
ban nőnevelésünk minden tényezője és Nagy-
várad egész társadalmá.

* **Közhőség, hurut, rokadtság és sí-
nyátkasodás ellen gyors és biztos hatású szer-
s a Farkas féle hurut szelotke. Ára 1-20 kor.
Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájá-
ban Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv
és kapható.**

Ruhaszövetet kap Biharmegye.

De csak a hajduk részére.

Sándor János belügyminiszterrel tegnap
a következő leirat érkezett Biharmegye al-
ispáni hivatalához:

Kereskedelemügyi miniszter ur megkere-
sésekre arról értesített, hogy a közhivatalok
és intézetek szövetségükéleteinek méltányos
áron való biztosíthatása végett a hazai gyá-
rakkal a tárgyalást megkezdte.

Mint hogy ezen tárgyalások rövidesen be-
fejezést fognak nyerni és előreláthatólag le-
hetséges lesz bizonyos osekély kontingenst a
közigazgatási hivatalok szükségleteire is bo-
csátani, felhívom alispán urat, jelentse be
hozzám mielőbb azt a legminimálisabbra
szabott szövetségszámot, amelyre a vár-
megye közönsege által természetesen kiszol-
gáltatandó, nevezetesen: vármegyei altiszt
és szolgai személyzet ruhászükségleténél
biztosítása céljából szüksége van.

Megjegyzem, hogy a szóban levő szö-
vekből a közigazgatási hivatalok közötti
szétosztásra előreláthatólag csak igen kor-
látolt mennyiség fog rendelkezésre állani és
így alispán urnak igényének bejelentésének
ezen körülményi szem előtt kell tartania.

Budapest, 1917 évi március 28.

Sándor,
belügyminiszter.

A leiratból kitűnik, hogy a miniszter
csak a megyei hajdukos kíván segíteni még
pedig rajtuk is csak körvonal és másod-
sorban, mert az egész intézkedés a megye
érdekeit szolgálja, amelynek kötelessége az
altiszteket és szolgákat ruhával ellátni. A
miniszter a megyét akarja szövetség juttatni,
hogy a hajduk természetbeni járandóságát
kiszámlálja. Okként felmerül itt is a kér-
dés: mi lesz a tisztviselőkkel, ruhászük-
ségletükkel? A márciusi havi megyegyűlés-
sen Mikolcsy Ferenc főispán állapította
meg, hogy a hetesek jobban vannak do-
tálva, mint a megyei napidíjazok. Ezek után
jobban lesznek ruházva is.

HIREK

A Jézus-szive kápolna felavatása.

Vasárnapi számunkban részletes leírását
adtuk a székesegyház új kápolnájának, Jé-
zus szive legújabb szentélyének édes ha-
záinkban. De nemcsak vallási, hitbuzgalmi,
hanem művészi szempontból is valóságos
esemény a kápolna felavatása istentiszte-
letre, ami tegnap, hétfőn reggel kilenc óra-
kor ment végbe.

Széchenyi Miklós püspök két udvari
papja, Mazurek Gyula dr és Schriffert Béla
dr segédlete mellett előbb megáldotta az új
szentélyházat, annak keresztjét, végre a
gyönyörű oltárképét, azután pedig csöndes
miseré mondott az egész káptalan jelenlété-
ben. Es tulajdonképpen a rendes konventuá-
lis misse volt, s a kanonokok először hasz-
nálták ez alkalommal diákos stálluimikat a
szépséges kápolnában. A hívek padjaiban a
világi közönség foglalt helyet, kik között ott
láttuk Siegler Konrad altábornagyot, Csécsi
Imre ezredesi és Bozóky Gyula őrnagyot.
Mindenké el volt ragadtatva a tündéri lát-
ványtól, melyet a 15 aranyozott fall kar-
lámpa fényében ragyogó kápolna nyújtott.

Az egymással és az aranyozott faburkolattal,
de főleg az oltárképpel és kettős ragyogó
keretével mesterileg összehangolt műmárvány-
tónusok elragadó, csodás harmóniába esen-
dültek össze. Az igénytelen és művésziellen
káptalani sekrestye helyett ezennel a gyö-
nyörű kápolna lesz színhelye az egyház
nyilvános imájának, a szolozsma-imádságnak,
mely a szentélyben a Jézus szivének hozott
lelki áldozat jellegét fogja ölteni magára.
Adja Isten, hogy kedves áldozat legyen ott
fenn az égben s a sok egyéb forró esengő
fohászszal együtt hozza meg áldott gyümöl-
csét: a békét.

A művészetet szerető és ájtatos kösön-
segek, de főképp Jézus szive buzgó tiszte-
lőinek figyelmébe ajánljuk a székesegyház
gyöngyét, az új kápolnát.

* A hercegprimás kitüntetése.

A hivatalos lap közli, hogy a király dr Cser-
noch János hibernok, esztergomi érsek, Ma-
gyarország hercegprimását a Vörös Kereszt
körüli szerzett kiváló érdemei elismeréséül a
Vörös Kereszt hadiiskitményes érdemszallagá-
val tüntette ki.

* **Katonai kitüntetések.** A hiva-
talo lap közli, hogy a király 3. osztályu
hadékitményes katonai érdamkeresztal tün-
tette ki Ottovay József 4. népfelkelő ez-
redbeli főhadnagyot. Ujólág legfelső díszes
elismerésben részesítette dr Harsányi 4.
népfelkelő ezredbeli főhadnagyot. továbbá
legfelső díszes elismerésben részesült Ke-
resztes Ferenc 4. népfelkelő ezredhez be-
csztott tartalékos főhadnagy és Katona
Mór 37. gyalogezredbeli tartalékos főhad-
nagy.

* **Per a város ellen a hamisi
tett zsir miatt.** Annak idején emítet-
tük, hogy Nógrádi Gyula feljelentésére a
város által hozott zsirt megvizsgáltatta a
abban nagymennyiségű vizet állapított meg
a vegyvizsgáló. A várostól az eladó vissza-
vette a zsirt, de a már eladott zsir árából a
városi élelmezési ügyosztálynak, a városi
költségek leszámitása után 33000 korona
haszna maradt. Ebből Nógrádi Gyula, mint
feljelentő 5000 korona jutalmat kér a város-
tól. A város tanácsa nem zárkózott el az
elől, hogy Nógrádi Gyulát valamely juta-
lomban részesítse. Tegnap azonban dr
Odófi Miksa budapesti ügyvéd táviratot
intézett Nagyvárad város tanácsához, hogy
a város ne fizessen ki semmi jutalmat Nóg-
rádi Gyulának a 33000 koronából, mert a
Perless Mátyás és Társa cég parali a 33000
koronát. Levélben bővebben értesít a ta-
nácsot. — Információk szerint azonban
a Perless cég hiába perel, mert a város
nem ötle vásárolta a zsirt, a Perless cég-
gel semmi összeköttetésben nem állott a
város.

* **A hegyközség tavaszi köz-
gyűlése.** A nagyvárad hegyközség vasár-
nap délelőtt tartotta választmányi ülését és
tavaszi közgyűlését a város házában Székely
Sándor elnökle alatt. A választmányi ülés-
sen tudomásul vették az elnökség jelentését
a mult évben tett intézkedésekről. Magam
lékezik a jelentés a rézgálic beszerzésére és
a szevezőző felállítására tett sikeres akcióról,
azon közbenjárásról, hogy a hegyimunkások
hiányáról, valamint a munkások kenyérral
látassanak el. Elfogadták a hegyközség 1916.
évi szárszámadását és az 1917. évi költség
előirányzatot. Ennek kapcsán megállapítot-
ták, hogy az állami földadó után a hegy-
községi adó 50 százalékban vettetik ki.

A választmányi ülés után megtartott közgyűlés változatlanul elfogadta a választmány határozatát. A választmányba Wimmer Juliant, Balázsovich Reszét, Karger Sándort, Jelinek Gésát, Papp Györgyöt, Fehér Gyulát, Oláh Ferencet és Lukács Gésát újból megválasztotta, míg dr. Kovács S. János és Debreczy Imre helyett Papp Imrét és Zboray Gyulát vette be a választmány tagjai közé. Számvizsgálókká választották Jelinek Gésát, Váli Géza és Papp Imre.

*** Memorandum a királyhoz a katonai orvosok kiképzéséről.** Budapesti tudósítónk jelenti: A király ma délelőtt Luxemburgban kihallgatáson fogadta Dollinger Gyula, Grosz Emil és Korányi Sándor magyar orvosprofesszorokat, akik memorandumot terjesztettek az uralkodó elé a katonai orvosok tisztikarának jövőbeni kiképzéséről.

*** Az Erdélyi r. k. Irod. Társulat új elnöke.** Az erdélyi róm. katolikus irodalmi társaság március 25-én tartott közgyűlésen Rész Károly szász. tanácsos, főgimnaziumi tanár választotta meg elnökének a ugyancsak rá bízta a társulat lapjainak a Közművilági szakszerkesztését is.

*** A mai vetítő előadás.** A Kath. Körmes, kedden este tartandó vetítőelőadásra mutatják be néhai fő királyunk I. Ferencz József temetését. Dr. Némethy Gyula tb. kanonok, teológiai tanár tartja az előadást a zenek felvételéhez. A vetítő előadás közönsége mindég örömmel fogadja a tudós egyházi fényes pompás és kitűnő előadásait, mellyel lebilincseli hallgatóit. Az előadás kezdete délután 5 órakor lesz.

*** Meghívó.** A Bihar megyei és Nagyváradú Nőegylet védőbölgyeit és választmányi tagjait van szerencsém a f. évi április hó 3-ik napján délután 3 órakor az Erzsébet leánynevelőintézetben tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1917. évi április hó 2. napján özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné elnök.

*** A cukor maximális ára.** A hivatalos lap a miniszter rendeletét adja közre, amelyben a fogyasztási célra szánt cukor árát maximálja meg. A fogyasztási cukornak I. rendű nagy süveg alapon a fuvarkülönbséget magában foglaló maximális ára Nagyváradon 140.80 kor., Bihar megye többi helységében 140.10 és 142.45 korona közt változik. A legolcsóbb Bárándon, a legdrágább Vasúton. A kockacukor ládáiban ötven kg.-onként 650 K-val drágább, 5 kg.-os dobozban 3 koronával drágább. Lisztcukor ládáiban 50 kg.-onként 650 K-val drágább. Kristálycukor 100 Kg. os zsákban 3 K.-val drágább.

*** Megnyílt a városi étkező.** Lukács Odónak szociális érsékét egész hasznosságában visszatérő új terve vasárnap valósult meg. A városi étkező a Háromrészesében megnyílt. Az étkező ragyogó tisztasága feltűnést keltett. A megnyitáson jelen volt a minden közintézmény működése iránt érdeklődő Cziffra Kálmán dr. főispán, Lukács Odón polgármesterhelyettes, Váradi Lajos és Thury László dr. főgyógyász. Sokan jelentkeztek ott étkezésre, de még többen vitették haza az ebédet. Sokan nem is kaptak, annyi volt a jelenlévő. — Szó van róla, hogy még egy étkezőt rendeznek be a város központjában kellene megszervezni, de természetesen be kell várni az ered-

ményt, milyen sikert tudnak felmutatni az eddigi étkezők.

*** Barth Lajos világalbuma.** A nagy érdeklődésre való tekintettel, amely Barth Lajos csodás világalbuma iránt megnyilvánul, az album tulajdonosa elhatározta, hogy a könyvét ma és holnap is közszemlére bocsátja a városháza a városbáza tanácstermében, ahol 5 koronás megtekintetűtől. Külön 3 koronás tisztviselő jegyet is kiosztanak ki. A jövedelem egy részét három jótékony egyesület javára ajánlotta fel Barth Lajos.

*** Zsoldos egészséges.** A szintársulat rekonveniens tagja, Zsoldos Ardort nemrég súlyos betegség érte: időjében egy ér megparatant. Sokáig feküdt betegesen, míg végre ifjú szervezete legyőzte a kórt, s talpra állt. Tegnap megjelent a színházról, ahol melegen üdvözölték a kiválóan használható tagot.

*** Heti étlap a Körös utcai városi étkezőben.** Tudatom a város közönségével, hogy a városi könyha heti étlapja a következő: kedd: reszelt tésztalevés, burgonyafőzelék, vagdshus feltét, szarva: bablevés, daráltcsirke, csütörtök: kőményimákoslevés, káposzta főzelék, kolbás feltét, péntek: szilvaleves, mákoslahos, szombat: lebanccslevés, burgonyafőzelék, szerdát us feltét. Nagyvárad, 1917. március hó 31 én Lukács Odón polgármesterhelyettes.

*** Halálozás.** Keldi László Sándorné szül. Szentsimonyi Lászlós Margit, életének 22. évében elhunyt. Halálát nagy csalódás gyászolja. Temetése holnap, szerdán, április 4 én délelőtt háromnegyed 9 órakor lesz a Kolozsvári utca 92. sz. háztól.

*** Adományok a Kath. Növendő Egyesületnek.** A Katolikus Növendő Egyletnek a városi védelemmel céljára utabban adakoztak a lat. szert. káptalan 600, Gálly Sándor — Szent Ferenc nyomában című főzetének újabb jövedelme 100. Haltenberger Vilmosné 40, Bihar megyei takarékpénztár 40, Központi takarékpénztár 50, Gazdasági és Iparbank 50, Nagyvárad takarékpénztár 50. Polgári takarékpénztár 20 korona. Mely jótékony adományokért ez uton mind hálás köszönetet az Elnökség.

*** Cipőtápat kapnak az iparosok.** Felhívás a cipész és csizmadia iparosokhoz! Az Ipartestület kebelébe tartozó cipész és csizmadia iparosoktól tisztelttel felhívjuk, hogy a Városháza a bőrfelosztó bizottság által kiadott talpnyergéből a felosztás a napokban meg fog történni, miért is az abból igényt tartó iparosok az ipartestület hivatalába összeírás végett csütörtök délig jelentkezzenek. Később jelentkezni igényei figyelembe nem vétetnek.

*** Gépjárművek tanfolyama.** A gépjárművezetőket előkészítő XV ik tanfolyamot a m. kir. belügyminiszter ur 29861—1917. VI. sz. rendeletével engedélyezte. E tanfolyam kivételesen 4 heti időtartamra terjed, a folyó évi április hó 15. napjától kezdve Budapestén (V. ker., Százados utca 14. sz. sz.) május hó 13 ig lesz megtartva. A fenti körülményre szál hívom fel az érdeklődők figyelmét, hogy az ügyre vonatkozó részletes felvilágosításokat a Városháza, első emelet, 25. számú szobában megtekinthetik. Nagyvárad, 1917. évi márc. 24. Rimler Károly, polgármester.

*** Zsebtolvajok, tyuktolvajok.** Tegnapelőtt, vasárnap délelőtt a Szt. László-téren Matyika Jánosné Vitéz utca 6. szám alatti lakos zsebéből kilopták pénztárcáját 5 korona hadisegélyjegyzék és 4 drb gyűrűről és 1 drb fülbevalóról kiállított zálogcédlal tartalommal. — Tegnapelőtt délután Bárán Ignác Kolozsvári-utca 33. szám alatti lakos

zsebéből az egyik A. jászósi villamoson kilopták tárcáját, amely 113 korona pénzt, váltókat, nyugdíjakat s más iratokat tartalmazott. — Az éjjel Siebert Emil Közép utcai lakos udvarára betörték s a nyitott kirecsből 4 tyukot, 1 kakast elmelettek.

*** Akik összetévesztik egymást.** Kiss Dávid és Reményi Vilmos társak. Bonyeg egy bíróságon beszél Kiss Dáviddal a turisztikáról: — Ó, mondja Kiss Dávid, gyalogolni? Az semmi. Csak az ér valamit. Én elgyalogolok néha a bihari hegyek közt hetekig.

— Hány éves, Kiss ur, szól megdöbbenve a bíróságon. Ugy tudom, tul van a hatvanon.

— Ötven éves emberrel kiállok a versenyt. A bíróságon beszél Reményi Vilmossal s bíróságtól.

— Fáradt vagyok, mondja Reményi, ilyen öreg embernek pihenés kell.

— Hány éves Reményi ur? kérdi a bíróságon.

— Tul a hatvanon.

A bíróságon megállapítja, hogy Kiss Dávid összetéveszti magát Reményivel, Reményi pedig azt hiszi magáról, hogy ő Kiss Dávid.

*** Kitüntetések.** A Külügy-Hadügy jelenti, hogy a király Arz Arzur gyalogsági tábornoknak a hadidiszitményes Lipóterd nagykeresztjét, továbbá Parsche Gyula, Eölbey Thyll Sándor, Lengerer János seregseregeknek Cseresnyés Géza századosnak és Bod Elemér főhadnagyának a Lipóterd lovagkeresztjét, Balás György tábornoknak a Ferencz József rend nagykeresztjét, Schödlé Gothill Frigyes mérnökhadnagyának és Mahek Gusztáv alezredésnek a Ferencz Józsefrend lovagkeresztjét adományozta. A Külügy-Hadügy előtérési ára negyedévre 6 korona. Kiadóhivatala Üllői ut 11. szám alatti van.

*** Ellopták a teheneit.** Tegnap délelőtt Csordás János borszegei földműves a baromvásártéren vásárolt 2 fehérszőrű teheneit. A két tehentért valószínűs vaggott adott ki kezeiből: 2900 koronát fizetett a kérődzőket. A két tehent ezután szépen odatöltötte egy oszloghoz, majd kisse távolabb ment, hogy a várásban szét nézzen. Egy pár perc múlva visszatérve, a jószágoknak csak hült helyét találta. Szaladt összevissza, kereste az elűnt teheneiket, de hiába. Jelentette az esetet rendőrségnek, amely megindította a nyomozást.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függedly, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműködésű Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—59.

*** Felkészítő KÖNYV** biztos szerző. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kiskönyvtárban Farkas István Apolló drogeriájában Békésy-ut 7/B.

*** „Korona szappan-por.”** Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőfehérre mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyszertanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13—02.

*** Értesítés.** A Polgári takarékpénztár r. t. értesíti t. ügyfeleit, hogy az V. kibocsátásu hadikölcsönkötványokat a kiadott pénztárl elismervények ellenében kiszolgáltatja.

Gyönyörű rózsák az a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát elűnteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-utí 7/B Rimánóczy-palota.

IRODALOM

A Népművelési Közlöny április 1 i száma a szokott érdekes tartalommal jelent meg. A lap élén Vasady Lajos kir. tanfelügyelő a hadbavonult tanítók özvsgei és árváinak felségítésére hívja fel a tanítókat és a tanügy barátait. **Vasady István** szerkesztő ír noszabb cikket a tanítók egyenlő sítéséről az országgyűlés előtt. Még több cikk, Hírek, Irodalom és művészet és hivatalos rész egészítik ki a lapot.

A „**Vasárnapi Ujság**” április 1 i számában nagyszámu haretéri képeken kívül sok szép képet közöl Szentpétervárról, Miklós cárról, Miljukovról. Egy másik sorozat a Műcsarnok most megnyitott kiállításának érdekesebb képét közli. Szépirodalmi olvasmányok: **Pekár Gyula** regénye, **Jakab Odón** verse, **Szöllösi Zsigmond** társója, **Braun Lily** regénye. Egyéb közlemények: cikk az orosz forradalomról és a rendszer határoztok: A háború napjai. Irodalom és művészet. **Sakkjáték**, **Helálosás** stb. A „**Vasárnapi Ujság**” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „**Vasárnapi Ujság**” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

SZÍNHÁZ

Heti műsori

Kedd: Gólem.
Szerda: Gólem.
Csütörtök: Gólem. (Bérlétszűnet)
Péntek: Szűnet

A Gólem. Kövessy Albert és Virányi Jenő kiemelkedő daljátéka uralja ezen a héten a színházi műsort, amelyen még sokszor találkozni fogunk ezzel a pompás szindarabbal, amely hosszú időre meghódította a közönséget. Nagy érdeme van ebben a ki fogástalan előadásnak, **Bihari Sándor** atilusosan megjátszott Gólemje mellett igen bájos **Kovács Mártha** finom Mirjamja, és elsőrendű szereplői az előadásnak **Tompá Béla** és **Vigh Manci**. E héten negypéntekig marad műsoron a Gólem, amelynek csütörtöki előadása bérlétszűnetben fog lezajlani.

A színház husvétja. A nagyhéten, mint évente rendszeren, úgy az idén is Nagy-pénteken és Nagyszombaton nem tart előadást a társulat. Vasárnap délután a kitűnő paróditát **Négy a kislány** tölti be a műsort, este pedig az öök népszerű **Magnás Miska** kerül színpadra. Hétfőn délután nagy sikerrel tarthat számot **Kacsóh Pongrác** híres **János vitéze**, míg este **Három a kislány**, a **bűbájos Schuberth** operette lesz játékrönden.

A Csárdáskirálynő. Kálmán Imre világhírűvé leti, páratlanul romantikus sikerű operettje: a **Csárdáskirálynő** a husvétli ünnepek után kerül műsorra és tekintettel az eddig még újdonság iránt meg nem nyilatkozott nagyfokú érdeklődésre a közönségnek, három héten a Csárdáskirálynő tartja lefoglalva a műsort. Az operette bemutatójára a legnagyobb ambícióval és áldozatkészséggel készül a színház.

VIGADÓ mozgószínház

Kedden
Itolyafaló
dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

URANIA mozgószínház

Kedden
Egy téllkabát regénye
vígjáték 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLÓ mozgószínház

Kedden
Homonkulus III.
komédia 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTÉR.

Olcso Heti árjegyzék: árak.

Vizespohár csiszolt üvegből	26
Borospohár csiszolt üvegből	20
Likörpohár csiszolt üvegből	30
Befőttes tányér csiszolt üvegből	40
Teásészke fehér finom porcellán	90
Moccaészke szines finom porcellán	80
Majolika gyümölcs tányér szineze	60
Kávésupor szines finom porcellán	60
Gyermeksupor szines finom porcellán	40
Szines festett vizespohár aranyozással	80
Gyermek fülespohár csiszolt	80
Evőkanál jó erő fémből	60
Vizeskanecsó finom csiszolt üvegből	2-
Borosüveg finom csiszolt üvegből	2-
Befőttes állvány finom csiszolt üvegből	2-
Fűszer tartó finom majolika szineze	2-
Virág üvegváza szines díszítéssel	2-
Virág üvegváza szines aranyozással	2-
Virág majolikaváza aranyozással	2-
Virág majolikaváza aranyozással	1-
Virág üvegváza szines üvegből	1-
Virág váza porcellán szines Roccoco	1-
Látképes emlék kávésbögre	150
Látképes emlék gyermekbögre	150
Szentképes aranyozott kávésbögre	150
Szentelt víztartó szines porcellánból	1-
Szentelt víztartó aranyozással	150
Szentelt víztartó szines duseranyozással	2-
Szentelt víztartó finom aranyozással	8-
Kávédaráló amerikai patent	7-
Porcellán francia kiviteli nyeles lábos	4-
Porcellán francia kiviteli nyeles lábos	8-
Porcellán francia kiviteli nyeles lábos	2-
Tűzálló barna porcellán tejes lábos	4-
Vizeskészlet szines festett aranyozással	4-
Boróskészlet szines festett aranyozással	4-
Söröskészlet szines festett aranyozással	4-
Likörkészlet szines festett aranyozással	4-
Teáspohár valódi alpaca foglalattal	2-
China ezüst vajtartó finom kivitelen	5-
China ezüst gyümölcskosár finom kiviteli	5-
China ezüst gyümölcs állvány szines	10-
Teáskészlet szines roccoco aranyozással	12-
Kávészlet szines roccoco aranyozással	12-
Feketéskészlet szines roccoco aranyozással	12-
Mosdókészlet szines fayence felszerelve	12-
Ebédőkészlet szines roccoco aranyozással	36-

Eladás nagyban és kicsinyben.

Ablak üvegezés! Répkeretezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés
Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**
Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

MEGHÍVÓ.

A „**Biharpüspöki gyümölcsaszaló, izkészítő és központi gyümölcsesszeszfőzde szövetkezet**” f. hó 10-án kedden délután 4 órakor irodámban (Kolozsvári-utca 6. sz.)

rendkívüli közgyűlést tart,

melyre tisztelt tagtársaimat ezúton meghívom.

Dr. Löblé László
elnök.

Tárgysorozat:

A szövetkezetnek a Körösvölgyi gyümölcstermelő értékesítő, aszaló és gyümölcsleparáló szövetkezettel való egyesülése.

Cégváltozás.
Alapszabályok módosítása.

MEGHÍVÓ.

A Körösvölgyi gyümölcstermelő, értékesítő, aszaló és gyümölcsleparáló szövetkezet” f. hó 11-én délsőlt 10 órakor irodámban (Kolozsvári utca 6. sz.)

rendkívüli közgyűlést tart,

melyre tisztelt tagtársaimat ezúton meghívom.

Dr. Löblé László
elnök.

Tárgysorozat:

A szövetkezetnek „**Biharpüspöki gyümölcsaszaló, izkészítő és központi gyümölcsesszeszfőzde szövetkezettel** való egyesülése.

Cégváltozás.
Alapszabályok módosítása.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad, Park-szálloda
Nagy Sándor-u. 1. ajtóban.

Fűzőket a legelső dívat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kősz fűzőkben egyenes tartók, melltartók és harkötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilárd színház művészetiinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Nagyteleky és Arany János utca sarkán lévő házban az emeleten egy modern négy szobás lakás erkéllyel és mellékhelyiségekkel május hó 1-re kiadó!

Ugyanitt egy **üzlethelyiség** és egy souterrainban lévő egy szobás lakás aug. 1-re kiadó!

Értekezni lehet a házmesternél, vagy **INCZE** irodában, Bómer-tér 3-ik szám alatt.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagokból készül, kitűnően habzó, igen tartós, teljesen lugmentes finom szappan kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1 db ára 3 kor. 50 fillér.

EMIR

keleti hajfestő

legszebb fekete, vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan. Használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utánzatoktól csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni, ha üde, friss arcot akar, úgy használjon

alabástrom arczerémet

kétféle minőség van forgalomban nappali és esteli használatra

1 tégely ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók:

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

3138—1917. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter 104(82)/1916. III. sz. sz. leiratával a vigalmi adóról szóló szabályrendeletet részben jóváhagyta, és miután a törvényhatósági bizottság március 8-án tartott közgyűlésén megindított, a városi tanács intézkedéseiből folyólag vigalmi adónak a kezdése 1917 április 8-án kezdett vészi.

Minderről a városi tanács által nyert felhatalmazás alapján közlöm a város területén mulattató előadásokat rendező nyilvános jelleggel bíró mulatságok és előadások engedélyezésével és a közönséggel, hogy a térvigalmak, szavaló előadások, felolvasások, dal és zeneesték, mozgóképfelvételek, cirksók, álarcos műsorok, ujjjátékok, állatszerkezetek, anatómiai és panoptikumai és más múzeumok; kórház- és kórházok, erőmérőgépek, hullámváltak, légi járművek, orfeum és más szórakoztató nyilvános jelleggel bíró mulatságok résztvevői és belépő jegyek után vigalmi adót fizetni kötelesek és pedig:

ha a belépő díj 60 fillér	2 fillér.
ha a belépő díj 61 f. től 1 K-ig terjed	4 " "
ha a belépő díj 1—2 K-ig terjed	6 " "
ha a belépő díj 2—3 " "	14 " "
ha a belépő díj 3—5 " "	30 " "
ha a belépő díj 5 K. ról magasabb	80 fillér

vigalmi adó fizetendő.

Ez alkalommal közlöm, hogy mindazok az engedélyesek, akik szabályrendelet rendelkezéseit nem tartják és szabályrendelettel ellentétes cselekményt vagy mulattást követnek el, mely a város házi pénztárának megrövidítését okozza, 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők.

Végül közlöm, hogy a városi tanács a vigalmi adó kezelésével Czirják Zsigmond adóhivatali végrehajót, a szabályrendelettel ellentétes cselekmények ellenőrzésével pedig a rendőrkapitányi hivatalt bízta meg.

Nagyvárad, 1917. évi márcz. 22.

Juricskay Barna s. k.
pénz- és adóügyi tanácsos.

* **Kisdó** Rimánóczy utca 13. számú házban 4 utcai szoba 1 udvari szoba konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás, mely irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi augusztus 1 től. Értekezni lehet a Nagyvárad-i Takarékpénztárban, Teltki utca.

Valódi cérna Grenadinok, batistok és zefirek a legszebb színek és mintákban nagy választékban érkeztek a

Vászon üzletbe.

Beőthy Ödön-utca 1. szám.
Bejárat a kapu alatt.

Fekete batistok előnyös áron.

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10—13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve, kívánatra házhoz szállíthatók.

Az Erzsébetligeten lévő
4 ujj földszintes
házban egy és két szobás lakások mellékhelyiségekkel május hó 1-re kiadók.

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házimesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a városi közönséget, hogy a legújabb rendszerű **Villamos vasalók,**

„ főzőedények,
„ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállíthatók. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszereplő telefonja

55.

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszereplő telefonja

55.